

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมร้านสักเจาะร่างกาย¹

ร้อยตำรวจเอกศิริพล จรรยา²

การค้นคว้าอิสระเรื่อง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมร้านสักเจาะร่างกาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการควบคุมร้านสักเจาะร่างกายของประเทศไทย เพื่อศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมร้านสักเจาะร่างกาย และเพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขกฎหมายไทยให้มีผลบังคับใช้กับการควบคุมร้านสักเจาะร่างกายอย่างมีประสิทธิภาพ

ในปัจจุบันกฎหมายไทยนั้นมีเพียงพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ในหมวด 7 กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ มาตรา 31-33 โดยมีการออกประกาศกระทรวงสาธารณสุขที่ 5/2538 ซึ่งอาศัยอำนาจตามมาตรา 32 (1) ประกาศให้กิจการที่เกี่ยวกับบริการสักผิวหนัง การเจาะหูหรืออวัยวะอื่น เป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ และต่อมาในปี พ.ศ. 2543 ได้มีการออกคำแนะนำคณะกรรมการสาธารณสุข ฉบับที่ 2/2543 เรื่อง หลักเกณฑ์มาตรฐานการควบคุมกิจการสักผิวหนัง การเจาะหูหรืออวัยวะอื่น และต่อมาในปี 2562 ได้มีการออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ มาตรการควบคุมการประกอบกิจการสักผิวหนัง หรือเจาะส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกาย พ.ศ. 2562 เพื่อประโยชน์ในการควบคุมการประกอบกิจการที่ก่อหรืออาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ เช่น การติดเชื้อ การแพ้สีหรือสารเคมี เป็นต้น ประกอบกับมูลฝอยที่เกิดจากการประกอบกิจการ เช่น เข็มสัก วัสดุปนเปื้อนเลือดหรือสารคัดหลั่ง หากไม่ได้รับการจัดการที่ถูกสุขลักษณะอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของประชาชนผู้รับบริการ และมีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อนออกสู่สิ่งแวดล้อม

แม้ว่าจะมีการประกาศใช้กฎหมายออกมาบังคับใช้กับกิจการที่เกี่ยวกับบริการสักผิวหนัง การเจาะหูหรืออวัยวะอื่น ซึ่งเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ แต่กฎหมายดังกล่าวไม่ใช่กฎหมายหลักที่จะนำมาบังคับใช้กับการประกอบกิจการสักผิวหนังหรือเจาะส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกายโดยตรง เพราะเป็นเพียงประกาศกระทรวงสาธารณสุขและคำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุขเท่านั้นที่กำหนดหลักเกณฑ์และมาตรการควบคุมไว้เพียงเบื้องต้น หากได้มีบทลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนอย่างจริงจัง และไม่มีบทบัญญัติให้ความคุ้มครองแก่ผู้รับบริการที่ได้รับความเสียหายจากการสักลายไม่ ดังนั้น ปัจจุบันนี้ประเทศไทยไม่มีกฎหมายหลักเกี่ยวกับการควบคุมกิจการการสักเจาะผิวหนังและให้ความคุ้มครองผู้รับบริการ มีเพียงแต่ประกาศกระทรวงสาธารณสุขที่ออกโดยคำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุขกำหนดหลักเกณฑ์ไว้

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระเรื่อง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมร้านสักเจาะร่างกาย โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สลิล สิริพิทุร ประธานและกรรมการสอบ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชรินทร์ เทพสุเมธานนท์ และ รองศาสตราจารย์ ดร. สุภากร ศิริยุทธวัฒนา

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

โดยทั่วไป แต่ไม่สามารถบังคับใช้ได้จริงจัง และไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร อีกทั้งไม่มีความเหมาะสมกับข้อเท็จจริงในปัจจุบันเป็นอย่างมาก³

หากเกิดความผิดพลาดถึงขั้นถึงแก่ความตายหรือได้รับบาดเจ็บหรือสร้างความเสียหายแก่ผู้รับบริการ กฎหมายหลักที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันไม่สามารถบังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพในการเยียวยาผู้เสียหาย ต้องอาศัยกฎหมายอื่นมาบังคับใช้กรณีเกิดประเด็นปัญหาจากการสักระหว่างกาย เช่น พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. 2558 พระราชบัญญัติเครื่องมือแพทย์ พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 ประมวลกฎหมายอาญา และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยละเมิดที่เป็นมาตรการทางกฎหมายในการปรับใช้กับการสักระหว่างกาย แต่กฎหมายดังกล่าวมานั้นมุ่งหมายใช้บังคับที่ปลายเหตุของปัญหาเท่านั้น มิได้เป็นกฎหมายหลักโดยตรงที่จะมาบังคับกับกิจการสักระหว่างกาย⁴ อย่างไรก็ตาม การสักระหว่างกายทำให้เกิดอันตรายได้ หากผู้ทำการสักระหว่างกายไม่มีความรู้ความชำนาญ เครื่องมือสักระหว่างกายไม่สะอาด หรือสุขภาพของผู้รับบริการมีปัญหาเรื่องโรคประจำตัวที่เสี่ยงต่อการสักระหว่างกาย เนื่องจากร้านที่เปิดให้บริการในหลายแห่งมีความไม่เหมาะสมด้านสุขอนามัย ดังนั้น จะเห็นได้ว่า การสักระหว่างกายเมื่ออาจมองได้ว่าเป็นเรื่องของศิลปะความสวยงามบนร่างกายเป็นสิทธิส่วนบุคคลที่สามารถทำได้ แต่ก็มีผลข้างเคียงมากมายอย่างคาดไม่ถึง และเป็นปัญหาหนึ่งที่ต้องได้รับการคุ้มครองโดยการบัญญัติกฎหมายใหม่ที่มีความทันสมัย และบัญญัติได้ครอบคลุมปัญหาที่เกิดขึ้นจริง เพื่อให้สามารถบังคับกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากการศึกษาพบว่า การควบคุมร้านสักระหว่างกาย ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกาศกระทรวงสาธารณสุขที่ 5/2538 คำแนะนำคณะกรรมการสาธารณสุข ฉบับที่ 2/2543 และประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ มาตรการควบคุมการประกอบกิจการสักระหว่างกาย หรือเจาะส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกาย พ.ศ. 2562 ยังมีปัญหาบางประการที่ไม่ชัดเจน ไม่ครอบคลุมและไม่เหมาะสมด้วยกันหลายประการ ผู้ศึกษาจึงนำมาศึกษาเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนช่างสักระหว่างกาย

ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ประกอบกับคำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุข ฉบับที่ 2/2543 เรื่อง หลักเกณฑ์มาตรฐานการควบคุมกิจการสักระหว่างกาย การเจาะหูหรืออวัยวะอื่น และประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ มาตรการควบคุมการประกอบกิจการสักระหว่างกาย

³ กฤติพร อินทรธณี และอรรดา เพชรรัตน์. มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมกิจการร้านสักระหว่างกายบนผิวหนัง มนุษย์ [Online], Available URL: <http://www.hu.ac.th/conference/proceedings/data/2564> (มิถุนายน, 8).

⁴ เบญจวรรณ เอกเผ่าพันธุ์. ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับธุรกิจสักระหว่างกาย [Online], Available URL: <http://www.dspace.spu.ac.th/bitstream/pdf/2564> (มิถุนายน, 8).

หรือเจาะส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกาย พ.ศ. 2562 กำหนดให้การประกอบกิจการสักเจาะร่างกายต้องขออนุญาตจากราชการส่วนท้องถิ่นเนื่องจากเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ แต่ไม่ได้กำหนดให้ผู้ประกอบอาชีพช่างสักต้องดำเนินการขึ้นทะเบียนให้ถูกต้องตามกฎหมายแต่อย่างใด ทำให้อาชีพช่างสักไม่มีกฎหมายควบคุมที่ชัดเจน โดยในปัจจุบันอาชีพช่างสักไม่ต้องจดทะเบียน หากจะเปิดร้านก็แค่ขออนุญาตเขตประกอบการพาณิชย์เท่านั้น ทั้งที่เป็นวิชาชีพที่ต้องมีการจัดระเบียบ และยกระดับวิชาชีพให้ถูกต้องตามกฎหมาย และปลอดภัยได้มาตรฐานกระทรวงสาธารณสุข โดยราชการส่วนท้องถิ่นควรสำรวจตรวจตราทั้งกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดอย่างเข้มงวด การที่ไม่มีกฎหมายควบคุมดูแลและจัดระเบียบมาตรฐานวิชาชีพบริการให้เป็นที่ยอมรับในสังคม อีกทั้งไม่มีกฎหมายกำหนดมาตรฐานการให้บริการที่ปลอดภัยและจัดประเภทอยู่ในหมวดวิชาชีพที่ถูกต้อง ย่อมส่งผลให้มีทั้งช่างสักที่มีและไม่มีใบอนุญาตประกอบอาชีพในสังคม และทำให้ผู้รับบริการเกิดความเชื่อต่อการติดเชื้อและเกิดอันตรายต่อสุขภาพ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องบัญญัติกฎหมายให้ชัดเจนในการควบคุมผู้ทำอาชีพช่างสักให้ขึ้นทะเบียนต่อราชการส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ไม่ให้ร้านผิดจรรยาบรรณ เอาเปรียบผู้บริโภค และให้ผู้บริโภคได้รับความปลอดภัย ทั้งเครื่องมืออุปกรณ์ในการสัก สุขลักษณะพื้นที่ร้าน ซึ่งปัจจุบันอาชีพช่างสักไม่มีกฎหมายรองรับ ทำให้ไม่สามารถป้องปรามกลุ่มคนที่ลักลอบสักกันเองโดยที่ไม่ได้รับมาตรฐานได้อย่างจริงจัง

2. ปัญหาเกี่ยวกับอายุของผู้รับบริการ

ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ มาตรการควบคุมการประกอบกิจการสักผิวหนังหรือเจาะส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกาย พ.ศ. 2562 ที่ออกโดยอาศัยอำนาจจากกฎกระทรวงสาธารณสุขโดยคำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุขไม่ได้มีการกำหนดคำนิยามและคุณสมบัติของผู้รับบริการสักผิวหนังหรือเจาะส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกายไว้แต่อย่างใด มีเพียงการกำหนดคำนิยามของผู้ดำเนินการ ซึ่งหมายถึง เจ้าของหรือผู้ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินการของสถานประกอบการนั้น และกำหนดนิยามของผู้ปฏิบัติงานไว้ว่า หมายถึง ผู้ที่ทำการสักผิวหนัง หรือเจาะส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกาย และกำหนดหลักเกณฑ์ มาตรการควบคุมว่าผู้ดำเนินการมีหน้าที่ต้องปฏิบัติในการแจ้งเตือนสำหรับผู้รับบริการที่มีโรคประจำตัว เช่น โรคหัวใจ โรคความดันโลหิตสูง โรคโลหิตไหลไม่หยุด โรคลมชัก โรคเบาหวาน ภูมิคุ้มกันบกพร่อง รวมถึงผู้ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะไม่ควรใช้บริการสักผิวหนัง แต่กฎหมายในปัจจุบันมิได้กำหนดนิยามและคุณสมบัติของบุคคลที่จะใช้บริการสักผิวหนังหรือผู้รับบริการไว้ให้ชัดเจน ทำให้เด็กวัยรุ่นและผู้ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะอาศัยช่องว่างของกฎหมายมาใช้บริการสักเจาะร่างกายตามความนิยมชมชอบของตัวเอง โดยมีได้พิจารณาไตร่ตรองถึงความเสี่ยงและความรู้ความปลอดภัยจากการสักเจาะร่างกาย เนื่องจากเป็นวัยที่กระตือรือร้น ความรู้สึกนึกคิด การตัดสินใจ และประสบการณ์ชีวิตยังน้อย จึงอาจตัดสินใจสักเจาะร่างกายตามกระแสแฟชั่นหรือตามกลุ่มเพื่อน และการที่กฎหมายบัญญัติว่าผู้ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะไม่ควรใช้บริการสักผิวหนัง โดยมีได้บัญญัติเป็นข้อห้ามโดยเด็ดขาดไว้แต่อย่างใด ย่อมส่งผลให้เด็กที่มีอายุต่ำกว่าสิบปีสามารถตัดสินใจสักได้ตามอำเภอใจ เนื่องจากกฎหมายมิได้บัญญัติห้ามไว้ และมีได้กำหนดบทลงโทษแก่ผู้ประกอบการ ช่างสัก และผู้รับบริการที่ทำ

การฝ่าฝืนไว้ จึงทำให้กฎหมายดังกล่าวไม่มีประสิทธิภาพในการบังคับใช้และไม่มีความเหมาะสมกับเหตุการณ์ปัจจุบัน

3. ปัญหาเกี่ยวกับคำนิยามของเครื่องมือที่ใช้ในการลัก

ในกระบวนการลักหรือเจาะร่างกายนั้น สิ่งสำคัญที่ต้องใช้ประกอบการปฏิบัติงาน ได้แก่ อุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น เครื่องสัก ปืนเจาะ เข็มสัก เข็มเจาะ เครื่องมือฆ่าเชื้อ เป็นต้น มีทั้งอุปกรณ์ที่ได้รับการประกาศให้ใช้ในการควบคุมโดยพระราชบัญญัติเครื่องมือแพทย์ พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 เช่น เข็มฉีดยา กุ้งมือยาง และที่ยังไม่มีกฎหมายใดควบคุม ได้แก่ เครื่องสัก ปืนเจาะ เป็นต้น ซึ่งตามพระราชบัญญัติเครื่องมือแพทย์ พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 มาตรา 3 ได้บัญญัตินิยามคำว่า “เครื่องมือแพทย์” หมายความว่า เครื่องมือ เครื่องใช้ เครื่องกล วัตถุที่ใช้ใส่เข้าไปในร่างกาย น้ำยาที่ใช้ตรวจในหรือนอกห้องปฏิบัติการ ผลิตภัณฑ์ ซอฟต์แวร์หรือวัตถุอื่นใดที่ผู้ผลิตมุ่งหมายเฉพาะสำหรับใช้อย่างหนึ่งอย่างใดกับมนุษย์หรือสัตว์ดังต่อไปนี้ ไม่ว่าจะใช้โดยลำพัง ใช้ร่วมกัน หรือใช้ประกอบกับสิ่งอื่นใด จะเห็นได้ว่า เครื่องสัก ปืนเจาะที่ใช้ในสักเจาะร่างกายมนุษย์นั้นไม่รวมอยู่ในคำนิยามดังกล่าว เพราะไม่ใช่เครื่องมือเครื่องใช้ทางการแพทย์ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการวินิจฉัย ป้องกัน บำบัด บรรเทาหรือรักษาโรคของมนุษย์หรือสัตว์ เนื่องจากการสักเจาะร่างกายนั้นส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อการสวยงามตามความนิยมชมชอบของแต่ละบุคคล ดังนั้น การที่เครื่องมือเครื่องใช้ อย่างเช่น เครื่องสัก ปืนสักไม่ได้จัดอยู่ในนิยามตามพระราชบัญญัติเครื่องมือแพทย์ พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 และไม่มีหน่วยงานใดที่มีอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจนตามกฎหมายในการควบคุมตรวจสอบมาตรฐานของวัสดุและเครื่องมือที่ใช้สักเจาะร่างกายนั้น ก่อให้เกิดปัญหาในการคุ้มครองสิทธิของผู้รับบริการสักเจาะร่างกายว่าเมื่อเกิดความเสียหายขึ้นมาแล้ว ผู้รับบริการสามารถร้องทุกข์ต่อหน่วยงานใดได้บ้าง ทั้งที่การประกอบกิจการสักเจาะร่างกายมีผลกระทบต่อสุขอนามัยของผู้รับบริการเป็นอย่างมาก แต่กลับไม่มีหน่วยงานใดเข้ามาตรวจสอบมาตรฐานของเครื่องสัก และปืนสักแต่อย่างใด

4. ปัญหาเกี่ยวกับคำนิยามของหมึกสีที่ใช้ในการสักลาย

ตามพระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. 2558 มาตรา 4 “เครื่องสำอาง” หมายความว่า วัตถุที่มุ่งหมายสำหรับใช้ทา ถู นวด โรย พ่น หยอด ใส่ อบ หรือกระทำด้วยวิธีอื่นใดกับส่วนภายนอกของร่างกายมนุษย์ และให้หมายความรวมถึงการใช้กับฟันและเยื่อในช่องปากโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อความสะอาด ความสวยงามหรือเปลี่ยนแปลงลักษณะที่ปรากฏ หรือระงับกลิ่นกาย หรือปกป้องดูแลส่วนต่าง ๆ นั้น ให้อยู่ในสภาพดี และรวมทั้งเครื่องประทีนต่าง ๆ นั้น ให้อยู่ในสภาพดี และรวมตลอดทั้งเครื่องประทีนต่าง ๆ สำหรับผิวด้วย แต่ไม่รวมถึงเครื่องประดับและเครื่องแต่งตัวซึ่งเป็นอุปกรณ์ภายนอกร่างกาย และตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ มาตรการควบคุมการประกอบกิจการสักผิวหนัง หรือเจาะส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกาย พ.ศ. 2562 ข้อ 4 (2) หลักเกณฑ์ มาตรการควบคุมเกี่ยวกับความปลอดภัยไว้ดังต่อไปนี้ (จ) สีที่ใช้ในการสักผิวหนัง ต้องระบุว่าเป็นสีเพื่อการสักไม่เป็นอันตรายต่อร่างกาย มีเอกสารแสดงชื่อผู้ผลิต บริษัทจัดจำหน่าย วันที่ผลิตและวันหมดอายุของสี และจัดเก็บสีอย่างเป็นสัดส่วนนั้น

จะเห็นได้ว่าสีหรือหมึกที่ใช้ในการสักไม่เข้าคำนิยามของคำว่าเครื่องสำอาง เพราะกฎหมายมิได้บัญญัติรวมถึงกิจการการสักเจาะ แม้ว่าจะใช้กับร่างกายเพื่อความสวยงามก็ตาม โดยการสักเจาะร่างกายในปัจจุบันนั้นได้รับความนิยมจากประชาชนทุกเพศทุกวัย มีทั้งการสักเจาะร่างกายตามความเชื่อทางศาสนา หรือความสวยงาม เช่น การสักคิ้ว สักปากชมพูที่เป็นที่นิยมในผู้หญิงรักสวยรักงาม ซึ่งในบางครั้งอาจเกิดความเสี่ยงอันตรายต่าง ๆ เช่น ปากเน่า คิ้วเบี้ยว หรือติดเชื้อเนื่องจากสีหรือหมึกไม่สะอาดตามหลักอนามัย ไม่ผ่านการฆ่าเชื้อตามสุขลักษณะ

5. ปัญหาเกี่ยวกับบทลงโทษของการประกอบกิจการโดยไม่ได้รับอนุญาต

ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 71 ได้บัญญัติบทลงโทษ ผู้ประกอบกิจการที่กระทำการฝ่าฝืนไม่ขออนุญาตเจ้าพนักงานส่วนท้องถิ่นในการเปิดกิจการร้านสักผิวหนังหรือเจาะส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกายไว้ว่าจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ หรือกรณีไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขของเจ้าพนักงานท้องถิ่นที่กำหนดในใบอนุญาต ต้องถูกปรับไม่เกิน 2,000 บาท หรือกรณีไม่แสดงใบอนุญาตไว้ในที่เปิดเผยต้องถูกปรับไม่เกิน 500 บาท จะเห็นได้ว่าบทบัญญัติที่กำหนดโทษดังกล่าวไม่มีความเหมาะสม และไม่มีประสิทธิภาพในการปราบปรามผู้ประกอบกิจการสักเจาะร่างกายโดยไม่ได้รับอนุญาต เนื่องจากการลงโทษสถานเบา ทำให้ผู้ประกอบกิจการไม่มีความเกรงกลัวต่อกฎหมาย โดยเลือกที่จะฝ่าฝืนแล้วเสียค่าปรับ และกลับมากระทำความผิดซ้ำ เหตุเพราะได้รับค่าตอบแทนจากการสักมากกว่าค่าปรับที่ต้องชำระ ซึ่งผิดไปจากเจตนารมณ์ของกฎหมายที่กำหนดบทลงโทษไว้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น และนำบุคคลที่ฝ่าฝืนกฎหมายมารับโทษตามการกระทำของตน

สำหรับข้อเสนอแนะของการศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมร้านสักเจาะร่างกาย ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนช่างสัก

ผู้ศึกษาขอเสนอให้มีการแก้ไขบทบัญญัติข้อ 4 (5) (ข) แห่งตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ มาตรการควบคุมการประกอบกิจการสักผิวหนัง หรือเจาะส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกาย พ.ศ. 2562 โดยใช้ถ้อยคำต่อไปนี้

“1) ต้องผ่านการขึ้นทะเบียนต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นในการประกอบอาชีพช่างสัก และได้รับใบรับรองการประกอบวิชาชีพสักเจาะจากคณะกรรมการอาหารและยาของกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งต้องผ่านการอบรมและทดสอบความรู้ภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ทั้งนี้ ต้องมีการต่อทะเบียนและผ่านการอบรมและทดสอบความรู้ทุกปี หากมิได้ปฏิบัติตาม ให้คณะกรรมการอาหารและยาเพิกถอนทะเบียนดังกล่าว”

ทั้งนี้ การแก้บทบัญญัติเรื่องหลักเกณฑ์และคุณสมบัติของผู้ปฏิบัติงาน หรือผู้ที่ทำการสักผิวหนังหรือเจาะส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกาย โดยกำหนดให้ผู้ทำการสักหรือช่างสักต้องผ่านการขึ้นทะเบียนต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นในเขตพื้นที่นั้นทุกคน และต้องได้รับใบรับรองการประกอบวิชาชีพสักเจาะจากคณะกรรมการอาหารและยาของกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งต้องผ่านการอบรมและทดสอบความรู้ภาคทฤษฎี

และปฏิบัติ จึงจะสามารถประกอบอาชีพช่างสักได้ เพื่อให้สามารถควบคุมตรวจสอบช่างสัก และ
คุ้มครองผู้บริโภคที่ได้รับความเสียหายจากการสักเจาะได้มากยิ่งขึ้น

2. ปัญหาเกี่ยวกับอายุของผู้รับบริการ

ผู้ศึกษาขอเสนอให้มีการแก้ไขบทบัญญัติข้อ 3 แห่งประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง
หลักเกณฑ์ มาตรการควบคุมการประกอบกิจการสักผิวหนัง หรือเจาะส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกาย พ.ศ.
2562 โดยใช้ถ้อยคำต่อไปนี้แทน

“ผู้รับบริการ” หมายความว่า ผู้ใช้บริการสักผิวหนัง หรือเจาะส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกายที่
ต้องเป็นผู้บรรลุนิติภาวะแล้ว และเป็นผู้ที่มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง มีใบรับรองแพทย์การตรวจสุขภาพ
ประจำปี ไม่มีโรคประจำตัว เช่น โรคหัวใจ โรคความดันโลหิตสูง โรคโลหิตไหลไม่หยุด โรคลมชัก
โรคเบาหวาน ภูมิคุ้มกันบกพร่อง กรณีผู้รับบริการยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต้องได้รับความยินยอมจากบิดา
มารดา หรือผู้ปกครองโดยการมีใบยินยอมประกอบการสักเจาะ และบิดามารดา หรือผู้ปกครองต้องอยู่ด้วย
ในขณะที่ทำการสักเจาะร่างกายผู้รับบริการ”

ทั้งนี้ การแก้บทบัญญัติเรื่องคำนิยามและคุณสมบัติของผู้รับบริการให้มีการระบุอายุไว้อย่าง
ชัดเจน โดยกำหนดให้ผู้รับบริการสักผิวหนัง หรือเจาะส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกายต้องเป็นผู้บรรลุนิติ
ภาวะแล้ว และเป็นผู้ที่มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง มีใบรับรองแพทย์การตรวจสุขภาพประจำปี ไม่มีโรค
ประจำตัว เช่น โรคหัวใจ โรคความดันโลหิตสูง โรคโลหิตไหลไม่หยุด โรคลมชัก โรคเบาหวาน ภูมิคุ้มกัน
บกพร่อง กรณีผู้รับบริการยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต้องได้รับความยินยอมจากบิดามารดา หรือผู้ปกครองโดย
การมีใบยินยอมประกอบการสักเจาะ และบิดามารดา หรือผู้ปกครองต้องอยู่ด้วยในขณะที่ทำการสักเจาะ
ร่างกายผู้รับบริการ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมร้านสักเจาะร่างกายมีประสิทธิภาพมาก
ยิ่งขึ้น และคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้รับบริการอย่างแท้จริง

3. ปัญหาเกี่ยวกับคำนิยามของเครื่องมือที่ใช้ในการสัก

ผู้ศึกษาขอเสนอให้มีการแก้ไขบทบัญญัติ มาตรา 3 (3) แห่งพระราชบัญญัติเครื่องมือแพทย์ พ.ศ.
2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 โดยใช้ถ้อยคำต่อไปนี้แทน

“เครื่องมือแพทย์” หมายความว่า (3) เครื่องมือ เครื่องใช้ เครื่องกล ผลิตภัณฑ์ หรือวัตถุอื่นที่
รัฐมนตรีประกาศกำหนดว่าเป็นเครื่องมือแพทย์ (โดยประกาศให้เครื่องมือที่ใช้ในการสักได้แก่ เครื่องสัก
และปืนเจาะร่างกาย หรือสิ่งที่มีลักษณะการใช้งานอย่างเดียวกัน พร้อมส่วนประกอบ ให้อยู่ในมาตรฐานของ
เครื่องมือแพทย์)”

ทั้งนี้ การแก้บทบัญญัติเรื่องอุปกรณ์หลักในการสักเจาะร่างกาย ได้แก่ เครื่องสัก และปืนเจาะ
ร่างกาย หรือสิ่งที่มีลักษณะการใช้งานอย่างเดียวกัน พร้อมส่วนประกอบ ให้อยู่ในมาตรฐานของเครื่องมือ
แพทย์ ซึ่งรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดให้เป็นเครื่องมือแพทย์ในกรณีเฉพาะได้ เนื่องจากมีลักษณะและ
วิธีการใช้คล้ายคลึงกับเครื่องมือแพทย์ ต่างกันแต่เพียงจุดประสงค์ในการใช้ ทั้งนี้อาจส่งผลให้เกิดอันตราย
กับผู้รับบริการได้ จึงสมควรให้มีมาตรฐานเดียวกับเครื่องมือแพทย์เช่นกัน พร้อมกำหนดวิธีบำรุงรักษาและ

วิธีทำความสะอาดให้ชัดเจน เพื่อให้เครื่องมือที่ใช้ในการสักร้อยภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานที่รับผิดชอบ และคุ้มครองความปลอดภัยกับผู้ใช้บริการ และผู้ที่เกี่ยวข้องมากยิ่งขึ้นตามมาตรฐานกระทรวงสาธารณสุข

4. ปัญหาเกี่ยวกับคำนิยามของหมึกสีที่ใช้ในการสักร้อย

ผู้ศึกษาขอเสนอให้มีการแก้ไขบทบัญญัติ มาตรา 4(3) แห่งพระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. 2558 โดยใช้ถ้อยคำต่อไปนี้แทน

“ “เครื่องสำอาง” หมายความว่า (3) วัตถุอื่นที่กำหนดโดยกฎกระทรวงให้เป็นเครื่องสำอาง (โดยกำหนดให้หมึกสีที่ใช้ในการสักร้อยเป็นเครื่องสำอาง)”

ทั้งนี้ การแก้บทบัญญัติเรื่องนิยามของเครื่องสำอาง โดยกำหนดให้หมึกสี สีส้ม หรือสารสี ที่ใช้สำหรับการสักร้อยลงบนร่างกายเป็นเครื่องสำอาง และผลิตภัณฑ์ที่ต้องปราศจากเชื้อ ซึ่งจะทำให้หน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) มาเป็นผู้รับผิดชอบดูแลเป็นการเฉพาะ อันจะเป็นผลดีต่อผู้ใช้บริการมากขึ้น

5. ปัญหาเกี่ยวกับบทลงโทษของการประกอบกิจการโดยไม่ได้รับอนุญาต

ผู้ศึกษาขอเสนอให้มีการแก้ไขบทบัญญัติ มาตรา 71 แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 โดยใช้ถ้อยคำต่อไปนี้แทน

“ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 19 มาตรา 33 วรรคหนึ่ง หรือมาตรา 34 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ หรือศาลจะสั่งริบบรรดาสิ่งของที่ใช้ในการประกอบกิจการสถานพยาบาลด้วยก็ได้”

ทั้งนี้ การแก้บทบัญญัติเรื่องบทลงโทษให้หนักขึ้น โดยยึดตามพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. 2541 ที่มีการลงโทษผู้ประกอบการเสริมความงามที่มีได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต ให้ระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปีหรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ หรือศาลจะสั่งริบบรรดาสิ่งของที่ใช้ในการประกอบกิจการสถานพยาบาลด้วยก็ได้ เพื่อให้ผู้ประกอบการสักร้อยร่างกายเกรงกลัวต่อบทลงโทษปราบปรามผู้กระทำความผิดได้มากยิ่งขึ้น และเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับบทลงโทษการประกอบกิจการโดยไม่ได้รับอนุญาตมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

กฤติพร อินทรมณี และอัจฉรา เพชรรัตน์. “มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมกิจการ

ร้านสักร้อยผิวหนังมนุษย์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัย

หาดใหญ่.

จำปี โสคติพันธุ์. หลักกฎหมายแพ่งลักษณะนิติกรรมและสัญญา. พิมพ์ครั้งที่ 6.

กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2543.

ชนิตร ภูกาญจน์. “ตำนานแห่งรอยสักศิลปะบนเรือนร่างของมนุษย์.” วารสาร

ศิลปวัฒนธรรม 18(2)(2539) : 168-170.

ชาฮาร่าห์ ปาทาน. “มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองผู้บริโภค : ศึกษาเฉพาะ

กรณีธุรกิจสถานเสริมความงามที่ไม่ใช่ผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรม.” การศึกษา

อิสระนิติศาสตรมหาบัณฑิต ,มหาวิทยาลัยรามคำแหง,2551.

ธานีศ เกศวพิทักษ์.กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค.พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพมหานคร :

พลสยามพริ้นติ้ง,2551.

เบญจวรรณ เอกเผ่าพันธุ์. “ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับธุรกิจสักเจาะร่างกาย.”

การศึกษอิสระนิติศาสตรมหาบัณฑิต ,มหาวิทยาลัยศรีปทุม,2558.

ประเทิน มหาจันทร์.ศิลปะการสักลาย.กรุงเทพมหานคร:โอเดียนสโตร์,2549.

เพลินใจ แต่เกษมและคณะ.รอยสักของผู้ต้องขัง ปัญหาในการปรับตัวและยอมรับจาก

สังคม.กรุงเทพมหานคร : ศูนย์วิจัยและพัฒนาด้านอาชญวิทยา สำนักวิจัยและ

พัฒนาระบบงานราชทัณฑ์กรมราชทัณฑ์,2549.